

- ширше використовувати енерго- та ресурсозберігаючі корми: багаторічні трави на сінаж, зелену масу і сіно, зернові, поліпшені та культурні пасовища;
- вдосконалювати аборигенні та використовувати високопродуктивні генотипи і породи худоби;
- поширювати системи селекційно-племінної роботи на тваринницьких фермах господарств різних форм власності та у особистих підсобних господарствах населення;
- сприяти створенню кооперативних об'єднань аграрних формувань і всіх зацікавлених осіб по переробці та реалізації продукції, ветеринарному, зоотехнічному, дорадчому обслуговуванню виробників.

Бібліографічний список

1. Програма стабілізації та розвитку тваринництва і птахівництва в Україні на 2001 – 2004 рр. – К., 2001.
2. Програма розвитку тваринництва в Луганській області на період 2001-2004 рр. – Луганськ, 2001.
3. Твердохліб І. П. Оцінка регіональної потреби у продуктах харчування з використанням моделей пріоритетного споживання // Регіональна економіка. – №1. – 2001. – С.63-76.

Дан анализ динамики поголовья, его продуктивности, использования кормов по Луганской области за 11 лет. Приведены показатели экономической эффективности производства говядины и пути выхода из кризисной ситуации.

To allow an analysis dynamics livestock, its productions use fodder in Lugansk region of 11 year. To reduce activities economic of effectiveness production of beefs and ways coming out crisis of situation.

УДК 638.220

СЕЛЕКЦІЯ ГУСЕНИЦЬ-МУРАШІВ ШОВКОВИЧНОГО ШОВКОПРЯДА ЗА ІНТЕНСИВНІСТЮ РЕАКЦІЇ ХЕМОТАКСИСУ

Л.М. Остапенко

Інститут шовківництва УААН

У статті наведено результати селекції гусениць шовковичного шовкопряда за інтенсивністю реакції хемотаксису. Встановлено позитивний вплив цього добору на показники життєздатності та продуктивності наступних поколінь шовковичного шовкопряда.

селекція, хемотаксис, добір, гусениці, шовковичний шовкопряд, життєздатність, продуктивність

При вивченні нами впливу добору гусениць-мурашів за інтенсивністю реакції хемотаксису, виникла думка про доцільність перевірки можливості

селекції гусениць за інтенсивністю реакції хемотаксису на протязі ряду поколінь. Якщо дана ознака успадковується і можлива селекція супроводжується підвищенням біологічних та господарсько-цінних показників, то це відкриває блискучі перспективи в процесі аналітичної селекції порід шовковичного шовкопряда.

Відомо, що аналітична селекція може бути успішною лише в тому випадку, якщо всередині породи відмічені відмінності ступеня прояву селекційної ознаки у окремих особин [1].

Як показали наші попередні дослідження, в породах шовковичного шовкопряда спостерігаються суттєві відмінності щодо чутливості окремих особин до запаху листя шовковиці [3].

Матеріали та методи досліджень. Для проведення селекційної роботи на підвищення чутливості шовковичного шовкопряда до запаху листя шовковиці були закладені регулярні лінії з сімейною структурою, які склалися із 5 субліній по 6 сімей у кожній. У кожному селекційному поколінні із сімей добирали кращих, потім їх розділяли на 6 нових сімей. Про чутливість до запаху листя робили висновок по інтенсивності реакції хемотаксису, відбираючи 2-3 покоління з максимальною кількістю гусениць, які перелізли на послаблений запах листя шовковиці за 30, а в 4-5 поколінні – за 15 хвилин.

У контрольному варіанті гусениць утримували штучною популяцією (породою) без добору, використовуючи метод випадкових міжпородних схрещувань.

Для виділення частини популяції з найбільш інтенсивним проявом реакції хемотаксису було вирішено змінити інтенсивність запаху листя. З цією метою на гусениць-мурашів накладали натертий листям шовковиці папір ненатертою стороною (так досягали послаблення сигналу). Таким чином, на поверхню паперу виповзали гусениці з більш високою чутливістю до запаху листя.

У другому випадку гусениць добирали за здатністю виповзати на приваблюючу поверхню паперу (лінію, натерту листям шовковиці на відстані 6-9 см від місця відродження гусениць – «хемотаксис-матриця»). На вигодовлю добирали гусениць-мурашів, які в зону 6-9 см (найбільше віддалення) приповзали першими, як найбільш чутливі до запаху листя та більш рухомі – такі гусениці повинні мати підвищену життєздатність.

Дослідження були проведені на експериментальній базі Інституту шовківництва УААН в 1999-2001 рр. у весняну та літню вигодовлі (порода Б-1 пол.).

Вигодовлі гусениць проводили згідно з прийнятою в Україні методикою [1;2].

Враховували наступні показники:

- життєздатність гусениць, %;
- урожай коконів з 1 г гусениць, кг;
- сортових коконів, %;
- середню масу кокона, г;
- середню масу кладки яєць, мг;
- відродження гусениць, %.

На вигодовлю брали по 100 мг гусениць в трикратній повторності кожного варіанту обох порід.

Результати досліджень. Результати добору гусениць за реакцією хемотаксису на послаблений сигнал запаху листа шовковиці на протязі шести поколінь представлені в таблиці 1.

1. Інтенсивність реакції хемотаксису гусениць породи Б-1пол. на протязі ряду поколінь (1999–2001 рр.)

Покоління добору гусениць	Добір гусениць за інтенсивністю реакції хемотаксису, шт.	Контроль – без спеціального добору гусениць, шт.
$\dot{A}_1$	89±2	87±3
$\dot{A}_2$	112±3	89±4
$\dot{A}_3$	137±4	90±3
$\dot{A}_4$	158±2	91±2
$\dot{A}_5$	179±3	89±3
$\dot{A}_6$	198±2	90±2

Із наведених даних видно, що послідовний добір гусениць-мурашів високочутливих до запаху листа шовковиці призвів до вірогідного підвищення інтенсивності реакції хемотаксису в 2,2 раза у порівнянні з вихідним матеріалом ($P<0,01$), в той час як у контролі (без добору) значення цього показника практично залишалося незмінним.

У 3-му та 6-му поколіннях породи Б-1пол. крім оцінки інтенсивності реакції хемотаксису гусениць визначали їх життєздатність та продуктивність.

Результати впливу добору гусениць-мурашів за інтенсивністю реакції хемотаксису на основні біологічні і господарсько-корисні показники шовковичного шовкопряда представлені в таблиці 2.

2. Вплив селекції шовковичного шовкопряда за інтенсивністю реакції хемотаксису на основні біологічні та господарсько-цінні показники (2000–2001 рр.)

Покоління	Добір на підвищення інтенсивності реакції хемотаксису		Контроль – без добору	
	життєздатність, %	урожай коконів, кг	життєздатність, %	урожай коконів, кг
$\dot{A}_3$	87,9±1,7	3,98±0,02	80,1±1,8	3,57±0,02
$\dot{A}_6$	94,9±1,0	4,47±0,01	81,8±1,7	3,63±0,01

Наведені дані свідчать, що вже в третьому поколінні добору гусениць з підвищеною інтенсивністю реакції хемотаксису життєздатність гусениць шовковичного шовкопряда вірогідно перевищувала цей показник у контролі на 7,8 % ($P<0,05$). До 6-го покоління ця різниця підвищилася ще більше: життєздатність у варіанті добору на 13,1 % перевищувала даний показник в контролі (різниця вірогідно при $P<0,01$).

Аналогічна картина спостерігається і при порівнянні показників урожаю коконів. До 3-го покоління варіант з доббором гусениць за інтенсивністю реакції хемотаксису вірогідно перевищував цей показник у контролі на 0,41 кг ($P < 0,01$). У 6-му поколінні різниця в урожаї коконів досягла 0,84 кг або 12,3 % ($4,47 \pm 0,01$ проти $3,63 \pm 0,01$) ($P < 0,01$).

Висновок. Вперше була показана висока ефективність селекції шовковичного шовкопряда на підвищення інтенсивності реакції хемотаксису і позитивний вплив такого добору на показники життєздатності і продуктивності шовковичного шовкопряда.

Даний прийом може бути ефективним при внутрішньопородному розведенні, а також у селекційній роботі з шовковичним шовкопрядом.

Бібліографічний список

1.Злотин А.З., Плугару И.Г. Словарь-справочник по шелководству. - Кишинев: Штиинца, 1989.—121 с.

2.Головко В.А., Злотин А.З., Кириченко И.А. Система мероприятий оптимизации технологических процессов разведения тутового шелкопряда, профилактики и борьбе с болезнями.— Х., 1992.

3.Остапенко Л.Н., Злотин А.З. Известия Харьковского Энтомологического общества. - 2000.— Т.VIII.— Вып.1.— С. 173-175.

В статъе наведенъ результаты селекциг гусениц тутового шелкопряда по интенсивности реакции хемотаксиса. Установлено положительное влияние этого отбора на показатели жизнеспособности и продуктивности в последующих поколениях тутового шелкопряда.

In the article the results of selection of a silkworm on intensity of reaction chemotaxis are induced. The positive influence of this selection on parameters of vitality and productivity of a silkworm fixed

УДК 636.22/28.084.522:681.3

ОСОБЛИВОСТІ РОСТУ ТЕЛИЦЬ ЧЕРВОНОЇ СТЕПОВОЇ ПОРОДИ І ПОМІСЕЙ З ЧОРНО-РЯБОЮ ГОЛШТИНСЬКОЮ ПОРОДОЮ

І.М.Панасюк, О.В.Проценко

Дніпропетровський державний аграрний університет

Викладено результати вивчення особливостей росту чистопородних корів червоної степової породи та їх помісних дочок генотипу червона степова х голштинська. Установлені кореляційні зв'язки між рівнем розвитку в середині поколінь за різні вікові періоди та величиною успадкування живої маси.

телиці, ріст, скороспілість, успадкування живої маси

Вікові зміни живої маси тварин в онтогенезі відображають індивідуальні особливості росту, скороспілість і знаходяться у певному зв'язку з рівнем обміну речовин, ефективністю використання корму, молочною продуктивністю.